

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

pravděpodobnější je její příslušnost k mladšímu stupni kultury s MMK.

Martin Kuča, Jiří Šlajsna, Břetislav Šimral, FF MU Brno

Resumé

Brno (Kataster Bystrc, Bez. Brno-město). „U buku“. Neolithikum-Äneolithikum. Siedlung. Oberflächensammlung.

BRNO (k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město)

Kšírova ulice. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V listopadu roku 2003 byl proveden záchranný archeologický výzkum při výstavbě objektu firmy Triv Interier na Kšírově ulici v Brně-Horních Heršpicích. Areál firmy se nachází v jižní části katastrálního území, v inundačním terénu na pravém břehu řeky Svratky. Východní hranici tvoří Kšírova ulice, na západně končí pozemek na úpatí mírného návrší s bývalým hřbitovem. Přesná poloha lokality, rozkládající se v nadmořské výšce okolo 197 m, je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-10, určena body o souřadnicích 159:362, 156:359, 166:359 a 166:362 mm od západní:jižní s.č. V prostoru celé sledované plochy byla zachycena mocná pravěká kulturní vrstva, která byla známa již z dřívějších záchranných akcí probíhajících v okolí jižního úseku Kšírovy ulice (Geisler 2000; 2001; 2002). Pouze v severovýchodní části pozemku se podařilo rozlišit pod zmíněnou kulturní vrstvou spodní části 8 sídlištních objektů, z nichž jeden byl datován do kultury s lineární keramikou.

Michal Přichystal, ÚAPP Brno

Literatura

Geisler, M. 2000: Horní Heršpice (okr. Brno-město), Přehled výzkumů 41(1999), 135-136.

Geisler, M. 2001: Horní Heršpice, hlášení o výzkumu č. j. 74/01 uložené v archivu ÚAPP Brno.

Geisler, M. 2002: Brno (k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město), Přehled výzkumů 43, 153.

Resumé

Brno (Kataster Horní Heršpice, Bez. Brno-město), Kšírova Str. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

BRNO (k. ú. Žebětín, okr. Brno-město)

250 m JV kostela. Neolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

Na poli s jihovýchodním sklonem nedaleko hřbitova vpravo od silnice směrem do obce se nachází množství novověkých stěpů. Na dvou místech byly narušeny objekty bez materiálu. Blízko jednoho z nich byl nalezen silně omletý stěp neurčitého stáří. Ve stejné brázdě jako jeden objekt byl asi o 50 m blíže k silnici vyzvednut 1 kus ŠI – malý úštěp ze silicitu z glacienních sedimentů. Z jiného místa pole pochází grafitový, patrně mladohradištní zlomek keramiky.

Martin Kuča, FF MU Brno

Resumé

Brno (Kataster Žebětín, Bez. Brno-město). Unbauter Teil der Gemeinde. Neolithikum. Einzelfunde. Oberflächensammlung.

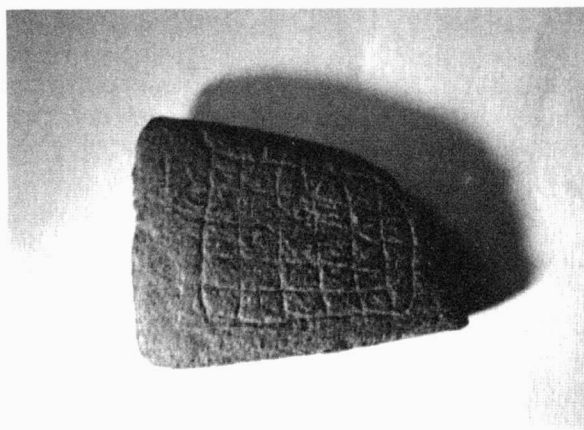
BŘEZOLUPY (okr. Uherské Hradiště)

„Čertoryje“. MMK. Sídliště. Povrchový průzkum.

Přibližně 1 km východně obce Březolupy, v prostoru kóty 288.9 m n. m., je situováno známé neolitické sídliště (Hrubý – nepublikovaný manuskript uložený v Archivu AÚ AV ČR v Brně). Při povrchovém průzkumu byla získána kolekce zlomků keramiky, artefaktů štípané a broušené kamenné industrie. Jeden z těchto artefaktů stojí za zmínku. Jde o drobnou kamennou sekerku, která je vyrobena ze zelené břidlice. Na jejím povrchu je vyryt zajímavý obrazec, která sestává z obdélníku, který je dále členěn pravidelnými, navzájem kolmými liniemi na systém 30 buněk (6*5 řad). V současné době k tomuto artefaktu ani k vyrytému motivu neznáme analogii.

Průzkum proběhl v rámci projektu Grantové agentury AV ČR, č. B8001203.

Martin Kuča, FF MU Brno, Petr Škrdla, AÚ AV ČR Brno

Obr. 3. Březolupy, Čertoryje. Sekerka. Březolupy, Čertoryje. Steinaxt.

Resumé

Březolupy (Bez. Uherské Hradiště). MBK. Siedlung. Terrainbegehung.

BUKOVANY (okr. Olomouc)

„Ohrady“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 17. 6.-20. 6. 2003 byl proveden záchranný výzkum před výstavbou rodinného domu. Výzkum se konal na stavební parcele (p.č. 1291) v obci Bukovany. Před zahájením výzkumu došlo k odstranění orníční vrstvy až na úroveň sprašového podloží. Při výzkumu bylo prozkoumáno osm zahloubených objektů. Podle předběžného zpracování nalezeného keramického materiálu jsou zahloubené objekty datovány do období neolitu a do pozdní doby halštatské. V průběhu roku 2003 došlo na této lokalitě k archeologickému dozoru při

skrývkách ornice před započítáním stavby dalších rodinných domů (p.č. 1295, 1296, 1297, 1302, 1308), ve všech případech s negativním výsledkem. Tento záchranný výzkum navazuje na záchranné výzkumy provedené na této lokalitě v roce 2002 (Vrána 2003, 21-28; Dehnerová – Faltýnek 2003, 83-84)

Jakub Vrána, AC Olomouc

Literatura

Vrána, J. 2003: Záchranný archeologický výzkum sídliště lidu kultury s volutovou (lineární) keramikou v Bukovanech (o. Olomouc), in: II. Sborník Muzea středního Posázaví v Ratajích nad Sázavou a Archeologické společnosti Západočeské univerzity v Plzni, Praha, 21-28.

Dehnerová, H. – Faltýnek, K. 2003: Bukovany, in: Výroční zpráva za rok 2002, Státní památkový ústav v Olomouci, Olomouc, 83-84.

Resumé

Bukovany (Bez. Olomouc). „Ohrady“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

DALEŠICE (okr. Třebíč)

„U Dominika“. MMK. Sídliště. Povrchový sběr.

V trati „U Dominika“ ležící asi 600 m SV od zemědělského družstva na mírném návrší pokrytém svahovými hlínami a zvětralým skalním podložím nad zahloubeným údolím řeky Jihlavy bylo roku 1997 objeveno další neolitické sídliště. Místo leží při západním okraji lesa, který lemují údolí Jihlavy v nadmořské výšce 400-413 m. Poloha v ZM 1:10 000, list 24-33-07, je v širším okolí bodu 230 mm Z s.č. a 80 mm J s. č. Po hlubší orbě byly zde zachyceny asi 3 zahloubené objekty, z nichž jeden obsahoval překvapivě množství spálených obilí. V jejich okolí se našlo několik zlomků neolitické písčité keramiky a zlomená čepel z rohovce typu Krumlovský les – variety I.

V červenci 2003 byly při proorávce a sázení stromků v horní části SV svahu nad lesní zpevněnou cestou nalezeny další neolitické artefakty (mapový list 24-33-07, 240 mm Z s. č., 87 mm J s. č.). V povrchové vrstvě byly jednotlivě rozptýleny písčité střepey, zlomky mazanice a ojedinele střepey z mladších období (tuhový zlomek dna a výdutě jsou snad mla-

dohradištní a 2 střepey jsou z 15. století). Jediný datovatelný stěp neolitického stáří je zesílený okraj z misky zdobený na vnější straně řádkou důlků a zlomek dna z vyšší nádoby kultury s MMK. Nálezy souvisí s rozptylem neolitických artefaktů ze sídliště na návrší spláchnutím na okolní prudké svahy. Sídliště kultury s MMK (obr. 4), nejspíše z mladšího stupně, může souviset s blízkým výšinným sídlištěm na Hradisku u Kramolína, neboť leží nad údolím potůčku ústícího pod hradiskem do Jihlavy a tudíž zřejmě vedla spojnice hradiska s jeho hospodářským zázemím v okolí Dalešic.

Milan Vokáč, Martin Kuča, FF MU Brno

Resumé

Dalešice (Bez. Třebíč). „U Dominika“. MBK. Siedlung. Oberflächensammlung.

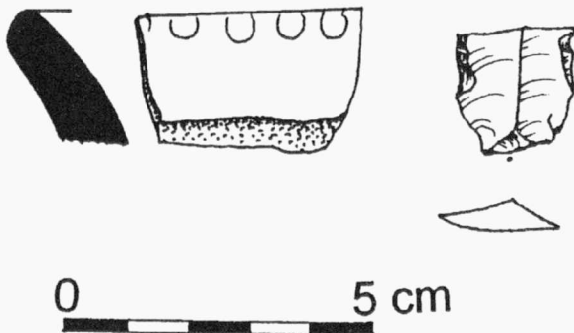
HLUBOKÉ MAŠŮVKY (okr. Znojmo)

„Nivky“. LnK (IIb, III), MMK (fáze Ib, IIa – Lengyel I, II). Sídliště, pohřeb na sídlišti, opevněná osada. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum probíhal v rozmezí března až počátku května 2003. Známa archeologická lokalita se nachází západně od obce na východním svahu dvou výrazných pahorků s nadmořskými výškami 348 a 354 m n. m., které jsou ze západní a severní strany vymezeny Plenkovickým potokem a z východní a jižní strany jeho pravobřežním bezejmenným přítokem. Jižní a východní svahy mají pozvolný, mírný sklon; severní a západní pak velmi prudký s početnými novodobými terasami. Praveké osídlení se nachází v rozmezí nadmořských výšek 322-340 m n. m., s hlavní koncentrací mezi 330-340 m n. m. Celkem se podařilo v roce 2004 realizovat 4 akce z toho 2 byly negativní (rekognoskace profilu bývalé cihelny v intravilánu obce a výstavba 4 rodinných domů na nejvyšší terase severní strany lokality) a dvě pozitivní – výzkum v poloze „Nivky“ a silniční průtah obcí.

Záchranným výzkumem v poloze „Nivky“ se podařilo skrýt souvislou plochu o rozloze cca 0,5 ha (210 x 25 m) a začíst ji na úroveň geologického podloží, ve větší míře na vrstvu sedimentu vzniklého v průběhu neolitu. Na ní bylo zachyceno a prozkoumáno 370 zahloubených objektů (z toho 1/2-2/3 jsou kúlové jámy) a popsáno bylo 492 archeologických vrstev.

Sídliště LnK můžeme na základě získaného souboru keramiky datovat do jejího samého závěru – fázi IIb, III. Podařilo se ho zachytit na východní polovině zkoumané plochy od parcel 1625/8-9 a je reprezentováno minimálně 10 stavebními komplexy dlouhých domů s kúlovou konstrukcí a řadou objektů s různě početným náleзовým inventářem. Předběžně lze stanovit jednu, s větší pravděpodobností však dvě stavební fáze osady LnK. Dochované rozměry domů se pohybují v rozmezí 8-12 m na délku a od 6-7 m na šířku. Orientace je většinou jednotná, a to ve směru S-J s různě malou odchylkou; pouze jeden je orientován SZ-JV. Nálezy jsou reprezentovány především charakteristickou keramikou s pokročilým notovým dekorem železovských výzdobných elementů a s šareckým výzdobným stylem. Za pozornost stojí zlomek lidské figurální plastiky, drobného keramického závěsku a okraj nádoby bukovohorské

Obr. 4. Dalešice. Nálezy ze sídliště kultury s MMK. Dalešice. Siedlungsfunde der MBK.